

Սույն գիրքը թվայնացվել է Գրքասեր ՀԿ-ում՝ հայերենով գրականության պահպանման, հանրայնացման և ժամանակակից թվային միջավայրում հասանելի դարձնելու նպատակով:

Կազմակերպության նախաձեռնությունը միտված է հայերեն գրքերի և տեքստերի տարածմանը, ընթերցանության խթանմանը և մշակութային ոչ նյութական ժառանգության պահպանությանը՝ ապահովելով դրանց հասանելիությունը հնարավորինս լայն շրջանակների համար:

Մենք հավատում ենք, որ թվայնացումը ոչ միայն պահպանման միջոց է, այլև գիտելիքի, գրականության և մշակույթի շարունակական փոխանցման կարևոր ուղի:

Գրքասեր ՀԿ-ն գրքերը ձայնագրում և թվայնացնում է բացառապես Ձեր նվիրատվությունների շնորհիվ: Կազմակերպությանը կարող եք օժանդակել հետևյալ հղումով՝

<https://grqaser.org/hy/donate>

Ստուգված

Հայ գրականություն, Արձակ, Պատմվածք
13+

Շիրվանզադե Հայր Անտիոքի վիշտը

— Գոհություն ամենաբարձրյալին, որ հոգևորականները պարտավոր չեն կռվի դաշտ գնալու,— ասաց իր մտքում 35 տարեկան առողջ, կայտառ վարդապետը, Էջմիածնի նախկին սան, միշտ ճառաբանող, միշտ լրագիրներում բանակռվող, միշտ ազատամիտ և ազատախոս Անտիոքի հայր-սուրբը, երբ լրագիրներում կարդաց, թե ահեղ պատերազմի դաշտն են կանչվում բոլոր իր հասակակից երիտասարդները:

Չկարծեք թե նա երկչուտ էր կամ փոքրոգի: Ամենևին: Ընդհակառակը, տեղը եկած, Նույնիսկ չեկած ժամանակ նա միշտ պաշտպանում էր կռվի գաղափարը «իբրև սրբություն սրբոց» հանուն հալածյալների: Նա չէր վախենում շարունակ կրկնել:

— Եթե մի օր հարկը պահանջե, կվերցնեմ մի ձեռք Զրիստոսի խաչը, մյուս ձեռքս սուր, կընկնեմ կամավորների առաջ և կգնամ ազգիս թշնամիների դեմ:

Իսկ հայ-թուրքական ընդհարումների ժամանակ Անտիոքի հայր-սուրբը երկու անգամ ձի նստեց և Վաղարշապատից Աշտարակ գնաց իմանալու, արդյոք այնտեղի հայերին կոտորած չի՞ սպառնում Դադստանի կողմերից: Հետո երկաթուղով շտապեց Ալեքսանդրապոլ տեղեկանալու համար, արդյոք, տեղական ազգաբնակչությանը արշավանք չի՞ սպառնում Հնդկաստանից կամ Բելուջիստանից:

Եվ երբ իմացավ, որ թե այստեղ և թե այնտեղ իր սիրելի զավակներն ապահով են վտանգից, ինքը կռվեց տեղական տերտերների հետ: Այնուհետև մտնելով մայր աստվածածնա եկեղեցին, մի մեծ ռազմական և ռազմագիտական քարոզ ասաց: Ի միջի այլոց, նա արտասանեց հետևյալ նշանավոր խոսքերը, որ գեղագրության ուսուցիչ Ալթունբաշյանը անմիջապես հաղորդեց «Մարս» անունով լրագրին՝ անկասկած ի գիտությունն ապագա պատմագրի.

— Հայ հոգևորականությունը միշտ հայ ժողովրդից անբաժան է եղել նրա վշտի և ուրախության օրերում: Մենք ենք փրկել ձեզ դարեր շարունակ փորձանքներից: Մենք էլ կփրկենք այժմ և հավիտյանս հավիտենից:

Եվ «մենք» բառը նա արտասանեց այնպիսի աղաղակող ձայնով, որ ժամհարը քնից զարթնեց: Ժամերգությունից հետո երկու տիրացու «Մարս» լրագրի թղթակցի և տեղական առևտրական դպրոցի տասնումեկ աշակերտների հետ «Հսկայական մանիֆեստացիա» սարքեցին (այսպես էր գրված լրագրում) նրա համար եկեղեցու գավթում:

Իսկ երեկոյան հայտնի մսավաճառ Սիրական Շորշոփյանը նրան հրավիրեց ընթրիքի, ասելով իր կնոջը.

— Ես սիրում եմ դանակը փառաբանող հոգևորականներին, մանավանդ, երբ նրանք Անուփրիոս հայր-սրբի պես առողջ են, կարմրաթուշ և բավական հաստամարմին: Նրանք ինձ հիշեցնում են իմ օրհնյալ արհեստը...

Վերադառնալով Էջմիածին, հայր Անուփրիոսը պատմեց իր պաշտոնակիցներին, թե ինչպես հայ ժողովուրդը սարսափի մեջ էր, և թե ինքն իր ոգևորիչ քարոզներով քաջալերեց նրան և բարձրացրեց նրա մեջ քաջն Վարդան Մամիկոնյանի ոգին:

— Գոհություն ամենաբարձրյալին,— կրկնեց Անուփրիոս հայր-սուրբը, երբ, լրագիրը մի կողմ ձգելով, մոտեցավ իր սենյակի պատի վրա կախած հայելուն, որի վրա սիրահարված էր մանավանդ այն օրից, երբ լսել էր, որ այլուրավաճառ Մատթեոս Բաբուլյանի կողակից հաստամարմին Գյուլնիզարը նրան համարում է «շատ գեղեցիկ տղամարդ»:

Նա հիացմամբ նայեց իր առողջ թշերին, որոնք կարծես ալիզարիսով ներկած լինեին, նայեց խոշոր, վառվռուն աչքերին, շփեց սաթի պես սև և ավելի պես կոշտ մորուքը և երրորդ անգամ մտքում արտասանեց.

— Գոհություն ամենաբարձրյալին, որ հոգևորական եմ, ապա թե ոչ այս աստվածային հրաշափառ պատկերը պիտի սրի կամ կրակի կերակուր դառնար:

Եվ այսպես ինքն իրեն հանգստացնելով, պատվարժան հայր-սուրբը կանչեց ծառային և հրամայեց պատրաստել տաճկական սուրճ, որ ամեն օր խմում էր ոչ պակաս, քան հինգ գավաթ:

Սակայն, ավա՛ղ, հոգեկան անդորրությունը աստվածային, հարատև պարգևներից չէ նույնիսկ ամենաառաքինի հոգևոր հայրերի համար:

Շուտով հայր Անուփրիոսը դարձյալ լրագիրներից իմացավ, որ պատերազմը զոհ է պահանջում ոչ միայն կռվի դաշտը զնացողներից, այլև նրանցից, որոնք հանգիստ

Նստած են իրենց տներում, թեկուզ տունը վարդապետի համեստ խուցը լինի: Այդ անհրաժեշտ լրագիրները շարունակ ակնդում են, թե պետք է նյութական զոհաբերություն անել հոգուտ պատերազմ գնացած զինվորների ընտանիքների, նաև հոգուտ վիրավորյալների:

— Արդյոք գիտե՞ն մարդիկ,— մտածեց հայր Անտոնիոսը,— որ ես, մեղավորս, ունիմ մի քանի չնչին բանկային տոմսերի արժողությամբ 18.385 ռուբլու, վաստակած հաջորդության ժամանակ:

Նա մտածեց, մտածեց և գտավ, որ, համենայն դեպս, իր պաշտոնակիցներից ոմանց հայտնի է գաղտնիքը: Հայտնի է նաև, որ ինքը մի չոր գլուխ է, չունի ոչ մերձավոր և ոչ հեռավոր ազգականներ, որոնց կտակեր այդ աննշան հոգեպահուստը:

Եվ մի հերոսական ճիգն անելով, որոշեց մյուս օրն և եթ փոստով ուղարկել «Մարս» լրագրի խմբագրությանը 3 ռուբլի հոգուտ վիրավորյալների: Դրամի հետ նա ուղարկեց և չորս մեծադիր էջերից բաղկացած մի հոդված, ուր նա փառաբանում էր «ազգերի սրբազան պատերազմը» և այնուհետև կոչ անում իր պաշտոնակիցներին, որ նրանք էլ զոհեն իրենց լուման...

«Մարս» լրագիրը շտապեց ստանալուն պես տպագրել հայր Անտոնիոսի հոդվածը, վասնզի առաջինը՝ այնտեղ մի քանի գովասանական խոսքեր կային իր հասցեին, երկրորդը հեղինակին տողավարձ չպիտի տար:

Ազատվելով այդ պարտքից էլ, հայր Անտոնիոսը դարձյալ հանգստացավ:

Բայց, կրկնում եմ, հոգեկան անդորրությունը աստվածային հարատև պարգևներից չէ:

Մի քանի օր անցած՝ հայր Անտոնիոսն իմացավ կրկին այդ անհրաժեշտ լրագիրներից, որ պատերազմը մեծ ազդեցություն ունի բոլոր տեսակի բանկային թղթերի, հետևաբար և իր տոմսերի արժեքի վրա:

Այդ օրից նա դադարեց հետաքրքրվել լրագիրների մյուս բոլոր բաժիններով գոնե այնչափ, որչափ առաջ և իր ամբողջ ուշ ու միտքը նվիրեց բորսային և ֆինանսական բաժնին:

Մի օր նա հաշվեց և տեսավ, որ իր թղթերի արժեքն ընկել է այնչափ, որ նա կորցնում է մոտ 75 ռուբլի, հետո 120 ռուբլի, հետո 180 ռուբլի և այլն:

Նա սարսափեց և սկսեց այնպես անիծել Վիլիելմ Հոհենցոլլերնին, որպես ոչ մի մարդ աշխարհի երեսին դեռ չէր անիծել և չպիտի անիծեր:

Այժմ Անտոնիոս հայր-սուրբը առավոտները զարթնում է թե չէ, աղերսում է ամենաբարձրային, որ մի կերպ վերջ տա կորստաբեր պատերազմին, քանի որ ինքը չի սնանկացել...

Եվ օր-օրի վրա նրա կարմիր թշերը գունատվում են և վիզը բարակում: